

OSLO TINGRETT

DOM

Avsagt: 29.08.2013 i Oslo tingrett,

Saksnr.: 13-068043TVI-OTIR/04

Dommer: Tingrettsdommer Hanne Sofie Bjelland

Saken gjelder: Krav om erstatning for ærekrenkelse

Morgan Andersen

Advokat Rune Gaustad

mot

Aftenposten AS

Advokat Jon Wessel-Aas,
Advokat Stine Helén Pettersen

DOM

Saken gjelder krav om erstatning for ærekrenkelse.

Framstilling av saken

Under overskriften "Ny millionutbetaling granskes" i Aftenpostens artikkel den 14. desember 2011, ble det fremsatt påstand om at en av de siste tingene Morgan Andersen (Andersen) gjorde som ansatt i Fredrikstad fotballklubb (FFK), var å inngå en avtale med spilleren Abgar Barsom. Det ble videre påstått at nevnte avtale minnet veldig om Piroja-kontrakten der Østfoldlaget er mistenkt for å ha unndratt store beløp fra beskatning.

Det ble også trykket en profil av Andersen i artikkelen. Her fremgår blant annet følgende: "Var leder for NISO og endte i personalsak, som endte med fellende dom i lagmannsretten." Det heter også at Andersen i mars 2008 ble "kjent skyldig for dokumentforfalskning og falsk politianmeldelse". Retten vil i det følgende benevne disse to sakene som henholdsvis "NISO-saken" og "Obi Mikel-saken".

I artikkelen ble det avslutningsvis opplyst at det ikke hadde lyktes Aftenposten å få en kommentar fra Morgan Andersen i forkant av at artikkelen ble trykket. Samme dag som artikkelen sto på trykk, tok imidlertid Andersen kontakt med Aftenposten for å gi sin versjon av saken. Aftenposten trykket som følge av dette en ny artikkel under overskriften "Andersen avviser avtale" der Andersen tok til motmæle og avviste at han hadde noe med denne avtalen å gjøre. Artikkelen ble lagt ut på Aftenpostens nettsider samme dag og ble trykket i morgenutgaven dagen etter, altså den 15. desember 2011.

Den 22. desember 2011 fulgte Aftenposten opp med en ny artikkel i saken under overskriften "Alle skylder på alle i Fredrikstad". Det fremgår her at ingen ville vedkjenne seg avtalen mellom FFK og Abgar Barsom. Andersen gjentok i denne forbindelse at han var sykmeldt på det aktuelle tidspunktet, og at han ikke hadde noe med avtalen å gjøre.

Andersen klaget til Pressens faglige utvalg (PFU), og gjorde gjeldende at artikkelen den 14. desember innebar at Aftenposten hadde brutt god presseskikk. PFU konkluderte i juni 2012 med at Aftenposten hadde brutt god presseskikk, nærmere bestemt Vær Varsom-plakatens pkt 4.14, for manglende samtidig imøtegåelse, og pkt 3.2, for utilstrekkelig kildegrunnlag og dokumentasjon i lys av mangelen på samtidig kommentar fra Andersen.

I november 2012 fremmet Andersen krav om erstatning fra Aftenposten for injurierende påstander. Aftenposten avviste kravet. Andersen tok dermed ut stevning i saken.

Stevning innkom Oslo tingrett den 18. april 2013. Hovedforhandling ble avholdt 13. – 15. august 2013.

Saksøkerens påstand

1. Aftenposten AS dømmes til å betale Morgan Andersen erstatning for tap med inntil kr 978 585,50- fastsatt etter rettens skjønn.
2. Aftenposten AS dømmes til å betale Morgan Andersen erstatning for fremtidige tap med inntil kr 1 000 000,- fastsatt etter rettens skjønn.
3. Aftenposten AS dømmes til å betale Morgan Andersen oppreisning med inntil kr 1 500 000,- fastsatt etter rettens skjønn.
4. Aftenposten AS dømmes til å betale sakens kostnader.

Saksøkerens påstandsgrunnlag

Aftenposten har fremsatt en rettsstridig ærekrenkelse i sin artikkel den 14. desember 2011, og er erstatningsansvarlig i medhold av skadeserstatningsloven § 3-6. Artikkelen har utelukkende hatt til hensikt å sverte Andersen.

Artikkelen inneholder ærekrenkende påstander. De objektive vilkår i straffeloven § 247 er dermed oppfylt.

Ytringen er ikke berettiget ut fra de hensyn som begrunner ytringsfriheten, jf EMK artikkel 10 og grunnloven § 100.

Andersen beskyldes i artikkelen for å ha inngått Barsom-avtalen. Han beskyldes med dette for en straffbar handling av grov karakter. En slik faktapåstand krever sterk grad av sannsynlighet for ansvarsfritt å kunne fremsettes. Beskyldningen er usann, og det verken forelå eller foreligger sterk grad av sannsynlighet for påstandens korrekthet. I tillegg kommer at Andersen ikke fikk anledning til samtidig imøtegåelse.

Det er også usant at Andersen endte sine dager i NISO etter fellende dom i lagmannsretten. Faktum er her fordreid på en slik måte at det fremstår som om Andersen fikk sparken. Det er ikke riktig. I tillegg gjaldt saken forhold langt tilbake i tid.

Videre hadde ikke Aftenposten aktverdig grunn til å referere tidligere dom mot Andersen i Obi Mikel-saken. Den hadde ingenting å gjøre med temaet i artikkelen, og saken gjaldt dessuten forhold langt tilbake i tid.

Andersen har lidt et økonomisk tap som følge av ærekrenkelsen. Som en direkte følge av artikkelen mistet han en arbeidsavtale om coaching-oppdrag. Lønnen for dette oppdraget var satt til kr 68 000. Som en direkte følge av artikkelen fikk han i tillegg problemer med finansiering av treningssenteret han skulle starte sammen med noen forretningspartnere. Hans andel av den fordyrede finansieringen utgjorde kr 174 687, 50. Videre, som følge av den fordyrede finansieringen, har selskapet ikke hatt mulighet til å utbetale Andersen lønn. Denne lønnen vil bli utbetalt så snart selskapet går bedre, men rentetapet til Andersen i tilknytning til dette utgjør kr 11 309. Selskapet måtte også ta opp et ekstra lån. Hans andel

av rentekostnaden utgjør her kr 16 250. Tapt lønnsinntekt utgjør kr 375 003 i 2012 og kr 333 336 i 2013. Fremtidig lønnstap anføres å utgjøre om lag kr 500 000 pr år.

Til slutt gjøres det gjeldende at Andersen har krav på oppreisning i medhold av skadeserstatningsloven § 3-6. Ærekrenkelsen er en stor belastning for Andersen og hans familie, og det er derfor rimelig at Aftenposten betaler oppreisning i saken.

Saksøktes påstand

1. Saksøkte frifinnes.
2. Morgan Andersen dømmes til å erstatte saksøkers kostnader med saken.

Saksøktes påstandsgrunnlag

Aftenposten bestrider ansvar i medhold av skadeserstatningsloven § 3-6.

Det bestrides ikke at det er fremsatt en ærekrenkende beskyldning i objektiv forstand, jf straffeloven § 247.

Ærekrenkelsen var imidlertid aktsom og ikke rettsstridig fordi den ligger innenfor ytringsfriheten, jf EMK artikkel 10 og grunnloven § 100.

Saken er av stor offentlig interesse, og Andersen er en offentlig person. Aftenposten hadde videre fyldestgjørende faktisk grunnlag for sin påstand. Når det gjelder Andersens rett til imøtegåelse, forsøkte man å få tak i Andersen for å få hans kommentar før artikkelen ble trykket. Uansett må det anses tilstrekkelig at Andersens imøtegåelse kom i nettversjonen samme dag og i morgenutgaven dagen etter.

Når det gjelder Obi Mikel-saken og NISO-saken, så er også disse uttalelsene objektivt sett ærekrenkende. Obi Mikel-saken er imidlertid sann, og det var relevant å trekke frem denne avgjørelsen i artikkelen. Når det gjelder NISO-saken, så medgis at ordlyden her kan misforstås dit hen at Andersen fikk sparken i NISO. Ordlyden er imidlertid dekkende også for det som faktisk var tilfelle i denne saken. Dersom man i artikkelen hadde utdypet hva lagmannsretten her la til grunn, så ville dette ha vært mer belastende for Andersen enn en oppfatning om at han hadde fått sparken.

Subsidiært bestrides det at Andersen har lidt, og vil lide, et økonomisk tap som følge av artikkelen. Dersom man justerer artikkelen slik at ærekrenkelsen ikke er rettsstridig, ville belastningen ha vært like stor. Det er heller ikke grunnlag for oppreisning.

Rettenns vurdering

Retten skal i det følgende ta stilling til hvorvidt Aftenposten er erstatningsansvarlig i medhold av skadeserstatningsloven § 3-6. Bestemmelsens første ledd lyder som følger:

"Den som har krenket en annens ære eller privatlivets fred, skal, såfremt han har vist uaktsomhet eller vilkårene for straff er til stede, yte erstatning for den lidte skade og slik erstatning for tap i fremtidig erverv som retten under hensyn til den utviste skyld og forholdene ellers finner rimelig. Han kan også pålegges å betale slik erstatning (oppreisning) for skade av ikke økonomisk art som retten finner rimelig."

Det fremgår av bestemmelsens annet ledd at eier og utgiver av det trykte skrift er ansvarlig for handlinger utøvet i deres tjeneste. Det er ikke bestridt at Aftenposten AS er ansvarlig dersom vilkårene i første ledd er oppfylt.

Det er heller ikke bestridt at grunnvilkåret for erstatnings- og oppreisningsansvar, nemlig at det foreligger en ærekrenkelse etter den objektive gjerningsbeskrivelse i straffeloven § 247, er oppfylt da det i artikkelen datert 14. desember 2011 objektivt sett er fremsatt ærekrenkende beskyldninger mot Andersen. Retten er enig i dette, da beskyldninger om straffbare forhold objektivt sett er egnet til å skade en persons omdømme. Når det gjelder konteksten og fremhevelsen av Andersens tidligere befatning med rettsvesenet, vil retten komme nærmere tilbake til berettigelsen av dette.

Ovennevnte er imidlertid ikke tilstrekkelig for å konstatere erstatningsansvar. I tillegg til at det objektivt sett må være fremsatt en ærekrenkende beskyldning, kreves det uaktsomhet, og at ærekrenkelsen er rettsstridig.

I rettsstridsvurderingen skal det foretas en avveining mellom person- og omdømmevernet regulert i straffelovens bestemmelser samt EMK artikkel 8 på den ene side, og ytringsfriheten regulert i Grunnloven § 100 og EMK artikkel 10 på den annen side. Inngrep i ytringsfriheten krever etter artikkel 10 nr 2 en tungtveiende begrunnelse, der inngrepet må være nødvendig i et demokratisk samfunn og være til fordel for interesser som er nevnt i bestemmelsen. Omdømmevernet er en slik interesse som, etter en konkret vurdering, kan begrunne inngrep i ytringsfriheten.

Det nærmere innholdet i den konkrete avveiningen som skal foretas er utpenslet i praksis fra Den Europeiske menneskerettsdomstol (EMD) og Høyesterett. De sentrale momentene fra denne praksisen er inntatt i den nye, men ikke ikrafttrådte, bestemmelsen i skadeserstatningsloven § 3-6a annet ledd. Retten legger, i henhold til forarbeidene, til grunn at bestemmelsen gir uttrykk for gjeldende rett.

Bestemmelsen lyder som følger:

"En ærekrenkende ytring medfører ikke ansvar etter første ledd dersom den anses berettiget etter en avveining av de hensyn som begrunner ytringsfrihet. Ved denne vurderingen skal det særlig legges vekt på om ytringen hviler på fyldestgjørende faktisk grunnlag, på ytringens grad av krenkelse, og om hensynet til den krenkede er tilfredsstillende ivaretatt ved for eksempel adgang til imøtegåelse, om allmenne interesser eller andre gode grunner tilsa at den ble satt frem, og om ytreren har vært i aktsom god tro med hensyn til de momenter som kan gjøre ytringen berettiget."

Retten vil i det følgende ta stilling til hvorvidt ærekrenkelsen var rettsstridig.

Lest i sammenheng er artikkelen naturlig å forstå slik at Andersen på vegne av FFK har inngått en avtale med spilleren Abgar Barsom, og at denne avtalen gir grunn til å mistenke betydelig skatteunndragelse. Avtalen skal ifølge fakturaen gjelde "Scouting & assistans" i det svenske markedet. Avtalen vil i det følgende bli kalt scouting-avtalen.

Det er ikke bestridt at scouting-avtalen gir grunn til å mistenke skatteunndragelse i form av fordekt lønn i tilknytning til Barsoms spillerkontrakt med FFK. Det erstatningsbetingende, sett fra saksøkers side, er at Andersen i artikkelen feilaktig fremstilles som gjerningsmannen, samt at artikkelen som helhet unødig svertet Andersen. Herunder gjøres det gjeldende at det var utilbørlig å trekke frem Obi Mikel-saken fordi denne gjaldt forhold langt tilbake i tid. Når det gjelder NISO-saken, ble denne fremstilt på en måte som uriktig ga inntrykk av at Andersen fikk sparken i NISO.

Et sentralt moment i rettsstridsvurderingen er om ærekrenkelsen var av allmenn interesse. Jo sterkere allmenn interesse, desto mer skal til for å begrunne inngrep i ytringsfriheten. Dette henger sammen med pressens grunnleggende funksjon i et demokratisk samfunn, der de blant annet har som oppgave å avsløre maktmisbruk og ulovligheter. Det er avgjørende for et velfungerende demokrati at man har en presse som utøver sin rolle som "offentlig vaktbikkje". Legger man for strenge krav til grunn for at en ytring skal anses vernet av ytringsfriheten, kan dette medføre at pressen blir for forsiktig og at kritikkverdige forhold ikke avdekkes. Det er derfor slik at selv usanne beskyldninger kan anses vernet av ytringsfriheten dersom ytringen har stor allmenn interesse og den nødvendige aktsomhet er utøvet fra avisens side.

Slik retten ser det, er saken av stor allmenn interesse da den gjelder mistanke om skatteunndragelse av grov karakter innen idretten. Den allmenne interesse er også knyttet til Andersen i rollen som sportsdirektør i FFK, særlig sett hen til at han dagen før artikkelen sto på trykk ble innbrakt til politiet for nye avhør vedrørende hans rolle i Piirjoja-saken.

Det er gjort gjeldende at Aftenposten kunne ha oppnådd det samme uten å gjøre dette til en artikkel om Andersen og hans tidligere historie. Retten er enig i at Aftenposten, ved i hovedsak å rette søkelyset mot FFK, ville kunnet skåne Andersen i betydelig grad, og likevel langt på vei ivaretatt sin rolle som offentlig vaktbikkje. Sett på bakgrunn av Andersens historie, og hans sentrale rolle i idretten gjennom mange år, har det imidlertid betydelig allmenn interesse at Andersen igjen mistenkes for straffbare handlinger av denne karakter. Retten kan derfor ikke se at artikkelen i unødig grad var vinklet mot Andersen, eller at avisen i unødig grad trakk frem tidligere saker. De sakene som ble trukket frem hadde, slik retten ser det, relevans og klar relasjon til artikkelens tema.

Når det gjelder NISO-saken, het det i artikkelen at Andersen "Var leder i NISO og endte i personalsak, som endte med fellende dom i lagmannsretten". Dette er egnet til den misforståelse at Andersen fikk sparken i NISO. Situasjonen var imidlertid at lagmannsretten la til grunn at Andersen, som administrerende direktør i NISO, hadde oppfordret markedsdirektøren til å dekke inn bilkostnader ved å skrive fiktive reiseregninger, og at Andersen senere ga vedkommende avskjed på dette grunnlag. Avskjeden ble kjent ugyldig av lagmannsretten. Uten denne bakgrunnsinformasjonen var uttalelsen egnet til misforståelse. I praksis godtas imidlertid visse overdrivelser og feilskjær som vernet av yringsfriheten. Det vises her blant annet til Rt 2003 s. 1190 der Høyesterett uttaler følgende:

"Det fremgår imidlertid av EMDs praksis at også en aggressiv og polemisk tone i reportasjene er vernet av yringsfriheten. Og også visse overdrivelser og feilskjær godtas. Det gjelder en grense for hva som her aksepteres, men jeg kan ikke se at denne grensen i dette tilfellet er overskredet".

Tilsvarende her kan ikke retten se at avisen, ved sin upresise gjengivelse, har overskredet grensen for hva som må anses akseptabelt.

Et annet sentralt moment i rettsstridsvurderingen er hvorvidt Aftenposten hadde fyldestgjørende faktisk grunnlag for å hevde at Andersen inngikk scouting-avtalen. Retten vil i det følgende vurdere dette, og samtidig vurdere hvorvidt Aftenposten i denne sammenheng utviste tilstrekkelig aktsomhet. Det bemerkes innledningsvis at uttalelsen i artikkelen er en faktisk påstand som er svært belastende for en persons omdømme. Det stilles da strengere krav til faktisk forankring enn eksempelvis ved verdivurderinger i nedre sjikt av det som faller inn under omdømmevernet.

Journalisten som skrev artikkelen har i retten forklart at han hadde flere sentrale kilder som sa at det var Andersen som inngikk scouting-avtalen. I tillegg var journalisten i besittelse av fakturaen som viser at Andersen sto oppført som FFKs referanse.

Kildene er ikke navngitt for retten. Dette fratrar retten mulighet til å vurdere hvorvidt det var aktsomt av journalisten å bygge på de opplysninger kildene ga ham. I Tønsberg Blad saken i Rt 2003 s 928 fremkommer det uttalelser hva gjelder bruken av anonyme kilder i relasjon til rettens aktsomhetsvurdering. Flertallet i avgjørelsen uttaler:

"Det å referere til anonyme kilder bør [...] likestilles med beskyldninger som avisen fremsetter uten kildeangivelse". Videre heter det: "Selv om bruk av anonyme kilder er et anerkjent virkemiddel i moderne journalistikk, vil kravet til aktsomhet skjerpes ved slik kildebruk. Det må videre i en slik situasjon i betydelig grad være avisens risiko om de faktiske opplysninger som bringes, viser seg å være usanne".

EMD ga sin tilslutning til dette i saken "Tønsberg Blad AS and Haukom v. Norway, 510/04", der det heter:

"The Court accepts this reasoning and finds no special grounds for dispensing the newspaper from its ordinary obligation to verify factual statements that are defamatory of private individuals".

Avgjørende blir dermed hvilke andre holdepunkter avisen hadde for sin påstand om at Andersen hadde inngått scouting-avtalen, og om dette er å anse fyldestgjørende i denne konkrete saken.

Det er tidspunktet for artikkelen som er avgjørende i denne vurderingen, ikke hvordan saken fremstår i etterkant. Likevel er det et moment i vurderingen hva etterfølgende undersøkelser, herunder bevisførselen i retten, har avdekket. Dersom man ved etterfølgende undersøkelser avdekker et faktum som tilsier at beskyldningen er feil, kan dette i enkelte tilfeller indikere at journalisten burde ha gjort nærmere undersøkelser.

Saken er fortsatt under etterforskning. Det foreligger ikke, så langt retten kjenner til, en avtale om talentspeiding som er undertegnet av FFK og/eller Abgar Barsom. Klubben har imidlertid ansett seg forpliktet til å utbetale fakturaens pålydende, noe som må bety at det er inngått en slik avtale. Det er ingen vitner som i retten har forklart at det var Andersen som inngikk denne avtalen. Det gjennomgående i vitneforklaringene har vært at ingen vet hvem som forpliktet klubben, eller på hvilket tidspunkt dette ble gjort. Selv ikke vedkommende som attesterte fakturaen for utbetaling visste, i henhold til hans egen forklaring i retten, noe om den bakenforliggende avtalen. Heller ikke personen som med håndskrift påførte fakturaen "aktivere 1.500.000 Barsom kontrakt kommer", kunne huske hvorfor han visste at fakturaen gjaldt spilleren Abgar Barsom, eller om han konfererte med noen for å bringe dette på det rene. Fakturaen i seg selv inneholder ingen opplysning som knytter den til Barsom foruten nevnte påtegning pr. hånd. Det er dermed ingen av vitnene som i nevneverdig grad har kunnet belyse sannhetsgehalten i beskyldningen Aftenposten fremsatte mot Andersen. Heller ikke annen dokumentasjon som er fremlagt for retten gir svar på dette. Selv etter gjennomføring av bevisførselen i retten foreligger det altså ikke

nevneverdig mer informasjon om hvem som inngikk scouting-avtalen, enn det gjorde på det tidspunktet artikkelen ble skrevet. Det er dermed ikke avdekket faktiske forhold som indikerer at journalisten utviste manglende aktsomhet ved sine undersøkelser.

I mangel av en signert avtale mellom partene, var det viktigste holdepunktet journalisten hadde for at Andersen var involvert i avtaleinngåelsen at fakturaen oppga Andersen som referanseperson. Slik retten ser det, var det nærliggende for journalisten å anta at Barsom ville oppgi den personen som inngikk avtalen på vegne av klubben som referanseperson. Journalisten kan ikke klandres for å ha lagt dette til grunn selv om han var klar over at Andersen, da han sluttet i FFK, hadde vært sammenhengende sykmeldt i om lag et halvt år. Dette fordi en sykmelding ikke nødvendigvis var til hinder for at Andersen i praksis fortsatt var aktiv i klubben. Det er gjort gjeldende at journalisten, ved å kontakte klubbens representanter, ville fått avkreftet en slik aktivitet. Det er her vist til en rekke vitneutsagn i retten. Til dette vil retten bemerke at de samme vitnene ikke synes å ha kjennskap til scouting-avtalen, noe som er lite troverdig i lys av deres sentrale posisjoner i FFK på det aktuelle tidspunkt. Det kan dermed ikke legges til grunn at journalisten, ved å kontakte sentrale personer i FFK, ville fått avkreftet en slik deltakelse.

Når det gjelder begrunnelsen for hvorfor Andersen ble oppgitt som referanse på fakturaen, har Andersen forklart at man som direktør ofte blir oppgitt som referanseperson, og at dette gjerne blir hengende igjen også etter at man slutter eller blir sykmeldt. Retten antar at dette først og fremst gjelder løpende avtaleforhold der avsender av fakturaen ikke endrer referanseperson i sitt faktureringsystem ved endringer hos fakturamottaker. Her var det imidlertid et nyetablert avtaleforhold, og det må derfor anses aktsomt av journalisten å legge til grunn at Barsom ville benytte navnet til den som på vegne av klubben hadde inngått avtalen. Uten at det tillegges avgjørende vekt, var det også et bakteppe for journalisten at Andersen sommeren 2007 uttalte til den svenske avisen Expressen at Barsom var en personlig favoritt.

Retten har etter dette kommet til at journalisten hadde et fyldestgjørende faktisk grunnlag for å fremsette påstanden om at Andersen inngikk scouting-avtalen, og at han i sine undersøkelser utøvet den nødvendige aktsomhet i sitt journalistiske arbeid.

Det kan reises spørsmål om den manglende mulighet for samtidig imøtegåelse av beskyldningen, likevel gjør at journalisten ikke har utvist den tilstrekkelige aktsomhet. Andersen satt i avhør den aktuelle dagen, og var ikke mulig å få kontakt med før om kvelden. Retten er enig med PFU i at det er viktig med samtidig imøtegåelse, særlig i de tilfeller det er snakk om grove beskyldninger slik som her. På den annen side var saken av stor offentlig betydning, og var direkte koblet til en konkret hendelse med nye politiavhør og siktelse i forbindelse med Piiraja-saken. Dette gjør, etter rettens syn, at man må kunne fravike prinsippet om samtidig imøtegåelse dersom dette vanskelig lar seg gjøre, og at vedkommende som utsettes for beskyldningen så raskt som mulig får meddelt sin versjon

av saken på en adekvat måte. Retten legger her til grunn at Andersen ble forsøkt oppringt flere ganger, men kun innenfor en time, slik PFU legger til grunn i sin avgjørelse. Ideelt sett er retten enig i at Aftenposten kunne ha forsøkt å ta kontakt med Andersen i større utstrekning enn dette. Andersen fikk imidlertid imøtegå artikkelen allerede samme dag som den sto på trykk. Dette ble lagt ut på nettavisen samme ettermiddag og trykket i morgenavisen dagen etter. Nettaviser er et sentralt medium som mange benytter daglig. Dette innebærer at Andersen fikk sin versjon ut til store deler av allmennheten samme ettermiddag som den ærekrenkende artikkelen sto på trykk. Oppslaget i morgenutgaven var også gitt god spalteplass. Muligheten til imøtegåelse må med dette anses tilstrekkelig ivaretatt, selv om retten er enig i at samtidig imøtegåelse er en klar målsetning.

Retten har etter dette kommet til at journalisten utviste den nødvendige aktsomhet. Ærekrenkelsen ligger således innenfor ytringsfrihetens rammer, og anses ikke rettsstridig. Vilkårene for erstatning i medhold av skadeserstatningsloven § 3-6 er dermed ikke oppfylt, og Aftenposten blir å frifinne.

Sakskostnader

Andersen har tapt saken og skal dermed etter lovens hovedregel erstatte Aftenpostens sakskostnader, jf tvisteloven § 20-2 første og andre ledd. Retten anser det ikke aktuelt å lempe Andersens ansvar i medhold av bestemmelsens tredje ledd.

Aftenposten har krav på full erstatning for sine sakskostnader innenfor det som anses rimelig og nødvendig ut fra sakens art, jf tvisteloven § 20-2 jf § 20-5. Aftenpostens prosessfullmektig har fremmet et krav på kr 524 435 i erstatning for påløpte sakskostnader på vegne av Aftenposten. Timeprisen varierer fra kr 3 000 til kr 1 000. Advokat Gaustad har protestert mot oppgaven, og gjort gjeldende at denne er for høy. Til sammenligning lyder hans kostnadsoppgave på kr 266 803.

Det ble foretatt et advokatbytte på et tidlig stadium av saken. I perioden frem til stevning kreves det dekket kr 104 000. Retten legger til grunn at saksøkte her har angitt perioden feil, og at de påløpte kostnader gjelder i perioden frem til tilsvar. Det er videre opplyst at man har tatt vekk de kostnader advokatbyttet medførte i form av dobbeltarbeid. Retten kan ikke se at en kostnad på kr 104 000 frem til tilsvar er urimelig eller uforholdsmessig i lys av sakens karakter. Dette gjelder også kostnaden som har påløpt i perioden frem til hovedforhandling. Imidlertid kan ikke retten se at sakens omfang og kompleksitet skulle tilsi at det var nødvendig å møte med rettslig medhjelper under hovedforhandlingen. Den ekstrakostnad dette medførte på kr 47 500 må derfor bæres av Aftenposten selv.

Ut fra hvilke kostnader som var rimelig å pådra i denne saken, har retten etter dette kommet til at Andersen plikter å erstatte Aftenpostens sakskostnader med kr 476 935.

DOMSSLUTNING

1. Aftenposten frifinnes.
2. Morgan Andersen dømmes til innen 2 –to– uker fra dommens forkynnelse å betale kr 476 935 – firehundreogstøttisekstusennihundreogtrettifem– til Aftenposten AS i erstatning for deres sakskostnader.

Retten hevet

Hanne Sofie Bjelland

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker vedlegges.

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker

Reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 om anke til lagmannsretten og Høyesterett regulerer den adgangen partene har til å få avgjørelser overprøvd av høyere domstol. Tvisteloven har noe ulike regler for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger.

Ankefristen er én måned fra den dagen avgjørelsen ble forkynt eller meddelt, hvis ikke noe annet er uttrykkelig bestemt av retten.

Den som anker må betale behandlingsgebyr. Den domstolen som har avsagt avgjørelsen kan gi nærmere opplysning om størrelsen på gebyret og hvordan det skal betales.

Anke til lagmannsretten over dom i tingretten

Lagmannsretten er ankeinstans for tingrettens avgjørelser. En dom fra tingretten kan ankes på grunn av feil i bedømmelsen av faktiske forhold, rettsanvendelsen, eller den saksbehandlingen som ligger til grunn for avgjørelsen.

Tvisteloven oppstiller visse begrensninger i ankeadgangen. Anke over dom i sak om formuesverdi tas ikke under behandling uten samtykke fra lagmannsretten hvis verdien av ankegenstanden er under 125 000 kroner. Ved vurderingen av om samtykke skal gis skal det blant annet tas hensyn til sakens karakter, partenes behov for overprøving, og om det synes å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket eller ved behandlingen av saken.

I tillegg kan anke – uavhengig av verdien av ankegenstanden – nektes fremmet når lagmannsretten finner det klart at anken ikke vil føre fram. Slik nekting kan begrenses til enkelte krav eller enkelte ankegrunner.

Anke framsettes ved skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Selvprosederende parter kan inngi anke muntlig ved personlig oppmøte i tingretten. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater inngir muntlig anke.

I ankeerklæringen skal det særlig påpekes hva som bestrides i den avgjørelsen som ankes, og hva som i tilfelle er ny faktisk eller rettslig begrunnelse eller nye bevis.

Ankeerklæringen skal angi:

- ankeinstansen
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hvilken avgjørelse som ankes
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det krav ankesaken gjelder, og en påstand som angir det resultatet den ankende parten krever
- de feilene som gjøres gjeldende ved den avgjørelsen som ankes
- den faktiske og rettslige begrunnelse for at det foreligger feil
- de bevisene som vil bli ført
- grunnlaget for at retten kan behandle anken dersom det har vært tvil om det
- den ankende parts syn på den videre behandlingen av anken

Anke over dom avgjøres normalt ved dom etter muntlig forhandling i lagmannsretten. Ankebehandlingen skal konsentreres om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet og tvilsomme når saken står for lagmannsretten.

Anke til lagmannsretten over kjennelser og beslutninger i tingretten

Som hovedregel kan en *kjennelse* ankes på grunn av feil i bevisbedømmelsen, rettsanvendelsen eller saksbehandlingen. Men dersom kjennelsen gjelder en saksbehandlingsavgjørelse som etter loven skal treffes etter et skjønn over hensiktsmessig og forsvarlig behandling, kan avgjørelsen for den skjønnsmessige avveiningen bare angripes på det grunnlaget at avgjørelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan bare ankes på det grunnlaget at retten har bygd på en uriktig generell lovforståelse av hvilke avgjørelser retten kan treffe etter den anvendte bestemmelsen, eller på at avgjørelsen er åpenbart uforsvarlig eller urimelig.

Kravene til innholdet i ankeerklæringen er som hovedregel som for anke over dommer.

Etter at tingretten har avgjort saken ved dom, kan tingrettens avgjørelser over saksbehandlingen ikke ankes særskilt. I et slikt tilfelle kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Anke over kjennelser og beslutninger settes fram for den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anke over kjennelser og beslutninger avgjøres normalt ved kjennelse etter ren skriftlig behandling i lagmannsretten.

Anke til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Slikt samtykke skal bare gis når anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. – Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta til behandling anker over *kjennelser og beslutninger* dersom de ikke reiser spørsmål av betydning utenfor den foreliggende saken, og heller ikke andre hensyn taler for at anken bør prøves, eller den i det vesentlige reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelse og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.